

Vejudstyr skal CE-mærkes!

Det kan være svært at finde vej i Europa, teksten står jo ikke på samme sprog, men det lykkes dog som regel. Nu skal producenterne af vejskilte til at snakke samme sprog, de bliver sammen med producenter af andet udstyr underlagt krav til CE-mærkning og kontrol af deres produktion efter de samme regler. Egenskaberne for de forskellige typer af vejudstyr skal bestemmes på samme måde over hele Europa

Af seniorkonsulent, ingeniør Jens Gorm Rasmussen,
Center for Byggeri og Miljø, Dansk Standard, Speciale i CE-mærkning af byggevarer
jgr@ds.dk

Som et led i det indre marked og for at fremme fri og fair konkurrence blev Byggevaredirektivet, for mange år siden vedtaget og er nu implementeret i alle EU medlemslande.

De 500 standarder, der er et led i at implementere Byggevaredirektivet, er nu så langt, at ca. 300 af dem kan bruges til CE-mærkning. Umiddelbart er der måske ikke mange, der forestiller sig, at et vejskilt er en byggevarer, men det er det nu engang, og det samme gælder for en lang række andre produkter på vejområdet, herunder også den asfalt du kører på.

I denne artikel gennemgås selve CE-mærkningen, dens virkemåde, dens krav til producenter, bygherrer og entreprenører, samt de fordele den øgede konkurrence medfører. Derudover vil jeg fortælle om CE-mærkningstidspunkter for belysningsmaster, autoværn, støjskærme, vejafmærkning, lyskurve, blændskærme og vejskilte.

Hvad er CE-mærkning

En CE-mærkning efter Byggevaredirektivet

er ikke et kvalitetsmærke, men en varedeklaration der stiller krav både til producent og til brugeren. For at kunne handle byggevarerne på tværs af landegrænserne i hele Europa har man i EU og EØS området valgt en varedeklaration som CE-mærkning.

Denne varedeklaration betyder, at en byggevarer frit kan rejse rundt i landene med sine oplysninger, uden at myndighederne kan kræve yderligere informationer eller afprøvninger. Rejsepasset giver dog ikke umiddelbart ubegrænset opholdstilladelse i f. eks. Danmark. Værdien af de egenskaberne, der er deklareret i CE-mærkningen, skal passe til det bygværk, hvor byggevareren skal bruges. En bjælke skal jo kunne bære sin del af etagen ovenover, denne bæreevne kan du læse af CE-mærkningen.

Grundlaget for CE-mærkning

Som grundlag for CE-mærkningen af en byggevarer udarbejdes en produktstandard, der fastlægger principperne og metoderne for, hvordan du bestemmer byggevarerens egenskaber. Derudover indeholder standar-

den et annekst ZA, som er myndighedernes harmonisering, og som fortæller, hvilke egenskaber der skal deklareres, hvilke oplysninger der skal følge med CE-mærkning, og om producenten skal være certificeret.

På området for Vejudstyr findes der en lang række standarder, som allerede i dag medfører krav om CE-mærkning, og et mindre antal, der lige er blevet færdige, og hvor der endnu ikke er fastsat en dato for CE-mærkning. En standard skal nemlig have været annonceret i EU tidende, før det er endelig fastlagt, hvilke datoer der gælder for CE-mærkning af det pågældende produkt.

Hvilke egenskaber skal CE-mærkes

Hver standard har en række af egenskaber i annekst ZA, der skal deklareres, men det er ikke alle egenskaber, der er brug for i hvert land. Lovgivningen på vejområdet er ikke ens i alle EU lande, og derfor vil der være nogle af egenskaberne, der ikke efterspørges i Danmark, men de egenskaber, der som minimum skal deklareres i Danmark på

Trafikregulering	Må CE-mærkes	Skal CE-mærkes
DS/EN 12352, Vejudstyr - Udstyr til trafikregulering - Advarsels- og sikkerhedslys	01-02-2007	01-02-2008
DS/EN 12368, Vejudstyr - Udstyr til trafikregulering - Lyskurve	01-02-2007	01-02-2008
Udover CE mærkning i henhold til Byggevaredirektivet skal EMC direktivet overholdes		

Vejområdet, vil fremgå af vejregler og udbudsforskrifter.

Fra varedeklaration til vejbyggeri

Nu er det ikke længere nok at sige ”godkendt af Vejdirektoratet”, nu skal der siges ”CE-mærket og egnet til dansk Vejbygning”. Som tidligere nævnt er CE-mærkningen en varedeklaration, hvor de enkelte egenskaber skal passe til vejbyggeriet.

Lyddæmpningen er jo en vigtig egenskab for en støjskærm, ligesom den fysiske modstandskraft er vigtig for et autoværn.

Hvem tjener på CE-mærkning

CE-mærkning, som er et led i det indre marked i EU, er udviklet for at skabe en fri og fair konkurrence ved at fjerne tekniske handelshindringer. Dette vil give brugerne billigere byggevarer.

Producenterne vil efter min mening komme til at spare en hel masse penge. I dag skal der en ny afprøvning til, hver gang en vare skal passere en landegrænse, en dansk standard rækker kun til Rødby færgeren – så skal der skiftes til en DIN standard, og tager du båden fra Esbjerg, så er det en BSI standard – i femtiden hedder det bare EN xxx – det betyder, at det er de samme prøvningsmetoder, samme deklaration og samme type certificering over hele Europa, der kræves af producenterne.

Hvad betyder det for Vejdirektoratet

Alle disse nye regler om CE-mærkning skal indarbejdes i det danske system, det har myndighederne forpligtet sig til gennem vedtagelsen af Byggevaredirektivet. Erhvervs- og Økonomiministeriet, som er ressortministerium for Byggevaredirektivet har været på banen i flere år, og allerede med Bekendtgørelse 118 fra 2002 lagde de linjen for markedsføring og markedskontrol af byggevarer. Det er nu Vejdirektoratets tur til at ændre vejregler og udbudsforskrifter for hele vejområdet i takt med, at de harmoniserede standarder bliver færdige. På nogle af områderne er man langt, og i mange arbejdsgrupperne arbejdes der i øjeblikket på højtryk for at tilpasse reglerne.

Kan vi nu stole på at det er lige så godt som de gamle danske regler?

Byggevaren skal være egnet til det bygværk, den indgår i, og det betyder, at myndigheder og bygherrer skal stille krav til de egenskaber, byggevaren kommer med i CE-mærkningen.

Derudover er der jo mulighed for at udøver markedskontrol. Når en myndighed som Vejdirektoratet optræder som bygherre er det jo relativt nemt at udføre en modtagekontrol, som kan afdække om byggevaren

er CE-mærket, om egenskaberne er de foreskrevne, og om virksomheden er certificeret efter reglerne

De rådgivende ingeniører får en ny opgave!

Selvom der er harmoniserede produktstandarder og CE-mærkning, så skal en støjskærm og en lysmast dimensioneres for de fysiske belastninger, den bliver udsat for. Dette har hidtil været gjort efter Vejdirektoratets regler og de danske konstruktionsnormer. Med CE-mærkningen følger også nye metoder for at bestemme styrkerne, dels vil der være nogle regler i selve produktstandard med hensyn til typegodkendelse (ITT), og dels skal der dimensioneres efter Eurocodes som afløser de danske konstruktionsnormer med udgangen af 2008.

Hvad er en harmoniseret standard

CEN er den europæiske standardiseringsorganisation, der i dag har 30 medlemslande.

CEN udarbejder mange frivillige standarder, men en harmoniseret standard udarbejdes på baggrund af et mandat (en ordre) fra EU kommissionen – et eksempel er dem, der er underlagt Byggevaredirektivet og på denne måde indgår i alle EU-landes byggeslovgivning.

Dansk Standard er medlem af CEN, og gennem standardiseringsudvalget S-349 Vejudstyr bliver der øvet indflydelse på det europæiske arbejde. Vejdirektoratet har gennem årene ydet en stor indsats. ■

Vejskilte	Må CE-mærkes	Skal CE-mærkes
DS/EN 12899-1 Stationære, vertikale vejtrafikskilte - Del 1: Stationære skilte	Ikke fastlagt	Ikke fastlagt
DS/EN 12899-2 Stationære, vertikale vejtrafikskilte - Del 2: Transilluminerede trafikbollards	Ikke fastlagt	Ikke fastlagt
DS/EN 12899-3 Fixed, vertical road traffic signs - Part 3: Delineator posts and retroreflectors	Ikke fastlagt	Ikke fastlagt
DS/EN 12966-1, Vejudstyr - Lodrette vejtavler - Vejtavler med skiftende meddelelser - Del 1: Produktstandard	01-02-2006	01-02-2007
Standarderne er netop udgivet, derfor forventes det at CE-mærkningen bliver obligatorisk ca. august 2009		

Støjskærme	Må CE-mærkes	Skal CE-mærkes
DS/EN 14388, Vejudstyr - Støjskærmning til dæmpning af trafikstøj - Specifikationer	01-05-2006	01-05-2007

Vejfælmærkning	Må CE-mærkes	Skal CE-mærkes
DS/EN 1423, Vejudstyr. Vefælmærkningsmateriale. Efterstrømningsmateriale. Glasperler, friktionsmaterialer samt en blanding heraf	01-05-2004	01-05-2005
DS/EN 1463-1, Vejudstyr. Retroflekerende færdselssøm. Del 1: Produktkrav	01-12-2004	01-12-2006

Blændskærme	Må CE-mærkes	Skal CE-mærkes
DS/EN 12676-1, Vejudstyr. Blændskærme. Del 1: Krav og egenskaber	01-02-2004	01-02-2006

Autoværn	Må CE-mærkes	Skal CE-mærkes
DS/EN 1317-5, Vejudstyr - Passive sikkerhedsforanstaltninger - Del 5: Produktkrav og evaluering af overensstemmelse for autoværn	01-01-2008	01-01-2009

Vejbelysning	Må CE-mærkes	Skal CE-mærkes
DS/EN 40-3	01-02-2003	01-02-2005
DS/EN 40-4, Belysningsmaster - Del 4: Specifikation for armerede og forspændte belysningsmaster af beton	01-02-2003	01-02-2005
DS/EN 40-5 Belysningsmaster - Del 5: Krav til belysningsmaster af stål	01-02-2003	01-02-2005
DS/EN 40-6, Belysningsmaster - Del 6: Krav til belysningsmaster af aluminium	01-02-2003	01-02-2005
DS/EN 40-7, Belysningsmaster - Del 7: - Krav for belysningsmaster af fiberforstærket polymerkomposit	01-02-2003	01-02-2004
Gælder kun for master op til 18 meters højde, større master, store gittermaster og portaler skal dimensioneres som bygværker		